

musik

BIBLIOTEKSNYTT

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN

nr. 1
2017

KALENDARIUM 2017

Mars

Representanter för IAML, IMS (International Musicological Society) och ICTM (International Council of Traditional Music) samt kollegor i Mellanöstern ska träffas i Abu Dhabi, Förenade Arabemiraten

30–31 mars SMBF:s årsmöte - på Kungliga Musikhögskolan i Stockholm

15–16 juni "Mark the Music" – kurs i Göteborg

18–22 juni IAML-kongress i Riga, Lettland, iaml2017.lnb.lv

Publikbild från konferens i Roskilde, läs mer på s. 8. Foto Anders Cato. Omslag: Christina Kock i sitt forna arbetsrum. Läs mer på s. 4. Foto Tobias Danielsson.

INNEHÅLL

3	Ordföranden har ordet, Redaktörernas ruta	10	Inbjudan till den nya nationella Musikgruppen
4	Det gäller att visa upp samlingarna - Intervju med Christina Koch	10	Positiva nyheter från Nederländerna
7	Välkomna till en kurs för musikbibliotekarier i Göteborg 15-16 juni	11	Ny på jobbet
8	Bibliotek och musik	12	Notbibliotek i Sverige
9	Brev skickat till Kungliga biblioteket angående ny musikbibliotekarietjänst	15	Nytt på autografmarknaden
		16	Summary in English

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN
www.smbf.nu

www.iaml.info

MUSIK

BIBLIOTEKSNYTT

utges av Svenska musikbiblioteks-föreningen, svenska sektionen av IAML, International Association of Music Libraries, Archives and Documentation Centres

ISSN 0283-104X

Redaktör och distr.: Tobias Danielsson & Gunnel Jönsson
Musik- och teaterbiblioteket Box 16326
103 26 Stockholm

08-519 554 10 mbnytt@gmail.com

Prenumerationer inkl. medlemskap:

enskilda 300:-, institutioner 500:-, veteraner, studerande, arbetslösa 150:-

Plusgiro 65 21 22-3

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com

Layout Sara Lind

Kära medlemmar

Denna höst har styrelsen ägnat sig åt lobbyverksamhet. I oktober träffades flera musikbibliotekarier och representanter från redaktionen för svenska ämnesord på Kungliga biblioteket (KB). Det var Ingrid Berg som till helt nyligen arbetat på svenska ämnesord som tog initiativ till mötet och det var Olle Johansson, bibliografisk expert på KB, som bjöd in.

Mötet kom att handla om mycket mer än musikämnesord och resulterade i ett brev som ni kan läsa i detta nummer. Brevet gick till flera chefer på KB och även till Kungl. Musikaliska akademien och Svenska samfundet för musikforskning. Från en av cheferna på KB fick vi i korthet följande svar: när det gäller den klassiska musiken är det Musik- och teaterbiblioteket som har ansvaret för musikämnesord, Dewey-tillämpningar, RDA-tillämpningar samt för uniforma titlar. På förslaget om att inrätta en nationell musikbibliotekarietjänst får vi svaret: "Sammanfattningsvis har vi för närvarande ingen möjlighet att inrätta just den tjänst som ni efterfrågar. Däremot välkomnar vi och medverkar gärna till samarbeten kring musikkatalogiseringsfrågor". Vi hoppas att sista ordet inte är sagt i dessa frågor. Om det är så att Musik- och teaterbiblioteket har ett nationellt ansvar är det rimligt att det med ansvaret följer extra resurser.

Foto: Anders Nettelblad

Anders Cato som är specialkonsult på Slots- och Kulturstyrelsen i Köpenhamn, berättar om en jättesatsning som Danmark gjort för att promota musiken på folkbibliotek. De har satsat 1 miljon danska kronor som gått till en konferens om musik på bibliotek och till utgivning av två böcker. I den ena medverkar Jesper Zels från stadsbiblioteket i Västerås med en text.

Pia Shekhter, vår mest aktiva styrelsemedlem och generalsekreterare IAML, håller på att förbereda två kursdagar i Göteborg 15–16 juni tillsammans med den norska musikbiblioteksförningens ordförande Tone Nøtvik Jakobsen. Inbjudna är lärare från USA och på programmet står bland annat: databaser

för musiksökning, om äldre notsamlingar och om utgivning av musikkritiska utgåvor. Ett studiebesök på musikavdelningen vid Göteborgs stadsbibliotek ingår.

30–31 mars kommer vi att ha vårt årsmöte i Stockholm. Vi får tillfälle att träffa Erik Fichtelius från sekretariatet för nationell biblioteksstrategi som vi kan fråga om hur framtiden är för musikbibliotek i Sverige. Anders Cato berättar mer om satsningen på musik på bibliotek i Danmark och vi besöker nybyggda Kungl Musikhögskolan och dess bibliotek.

Mer om allt detta i ett senare utskick – håll även utkik på vår hemsida! smbf.nu

Lena Nettelblad

Redaktörernas ruta

Kära läsare

Så kommer då äntligen ett nytt nummer av Musikbiblioteksnytt. Av olika skäl fick vi inte till något höstnummer. Tiden går väldigt fort! Nåväl, en fyllig intervju/samtal med Christina Koch beskriver hur ett arbetsliv är i ständig förändring. Ny på jobbet är kanske inte helt rätt vad gäller Lisa Österlund, då hon redan i somras började som musikbibliotekarie i Radiohuset. Men allt är relativt. Ni får också en massa

information om vad styrelsen och olika grupperingar inom vår verksamhet har för sig. Och lite annat smått och gott. Glöm inte att gå in och titta på IAML-kongressen i Riga. Skicka in en ansökan om resebidrag senast 1 mars. Nationalbiblioteket är värt ett besök bara det. Årsmötet blir två halvdagar torsdag/fredag 30–31 mars. Gunnel har fått jobb på KTH:s filialbibliotek i Kista, men kommer att fortsätta med redaktörskapet.

Ser fram emot att se er på årsmötet i mars!

Gunnel Jönsson & Tobias Danielsson

www.musikbiblioteksbloggen.blogspot.com
www.smbf.nu
musikbiblioteksforum@listserv.kb.se
www.facebook.com/ (Musikbiblioteksförningen)

”Det gäller att visa upp samlingarna”

– Intervju med Christina Koch

||| Tobias Danielsson, text & foto

Vi har kommit in i Kungliga bibliotekets personalmatsal, ett stort ljust rum utrustat med mikrovågsugnar, espressomaskiner och gyllenfärgade vattenkranar. Vill man vara ifred kan man ta en bok ur hyllan med utrangerade dubbletter från pliktleveranssamlingen och försjunka i en roman. Annars är här välförsett med både mjukissoffor och bord för mer sociala interaktioner.

Vi – det vill säga jag (Tobias), Christina Koch och min redaktörskollega Gunnel Jönsson, har forskansat oss i en soffhörna där en vacker bonad över bibliotekets historia bidrar till hemtrevnaden. Illusionen av hemmamys bryts dock av ljudet från klirrande glas och pysande kaffekokare vilket ger en mer urban touch till vår intervju. Och jag, jag sitter med anteckningsblocket framför en person som har varit framträdande inom den svenska musikbibliotekssfären i drygt fyra decennier, men utan att egentligen ha samtalat med henne tidigare. Vem är denna omtalade person och vad är hennes erfarenheter av en snabbt föränderlig biblioteksvärld? Vi tar det från början.

Hur började din yrkesbana – var det med musiken eller bibliotekariebanan?

Bården i KB:s lunchrum.

– Min pappa var kantor och min mamma bibliotekarie så jag är väl någon slags sammanblandning av de två. Jag hade ingen plan från början, jag läste vad jag tyckte var roligt. Jag kunde lika gärna bli museimänniska sedan jag hade studerat engelska, musikvetenskap och etnologi och skrivit en C-uppsats om ballader på visarkivet. Efter det visste jag inte riktigt vad jag skulle göra. Jag hörde om ett vikariat som biblioteksbiträde på Musika-

“ Min pappa var kantor och min mamma bibliotekarie så jag är väl någon slags sammanblandning av de två

liska akademien i Stockholm men visste inte riktigt vad det innebar, åtminstone inte biblioteket, men Musikaliska akademien kände jag ju till. Detta var i mars 1976, precis 40 år sedan.

– Jag hade sommarjobbat på bibliotek, så jag visste att jag skulle kunna trivas med det. Först var jag biblioteksbiträde, sedan fick jag fast tjänst som 1:e biblioteksbiträde. Alla som kallas bibliotekari-er idag var biblioteksassistenter men det dröjde några år. De som kallades bibliotekari-er var alla disputerade. Jag hade arbete i låneexpeditionen där jag fick krasa med kvitton, krav, och sedan katalogisering under Arne Bergstrand –

en stor man, både andligen och kroppsligen. Jag lärdes upp och det rättades med rödpenna. Allt skrevs på lappar och lades sedan i en tombolaliknande maskin som spottade fram kort till kortkatalogen, Libris¹ fanns ännu inte. Detta var på Nybrokajen – biblioteket hörde fortfarande till Musikaliska akademien. Den magra lönen hämtades hos kamrer Sundström på Musikaliska Akademien och bestod av en handskriven lapp med summan på, och den lappen gick man med till Nordbanken, där beloppet sattes in på bankboken. Det var roliga men svårarbetade lokaler med bland annat ”Stallet” [raritetsmagasinet] som ju från början var ett riktigt stall, där man fick klättra på höga stegar.

Jag tar i samband med det upp historien jag hört om en fiskmåss utanför Nybrokajens lokaler som var väldigt aggressiv när den fått ungar. För att komma till magasinen behövde man först gå ut och då hängde där ett paraply speciellt avsett för att skydda sig mot måsens eventuella attacker. Christina kommer ihåg detta Hitchcockscenario men tyckte ändå att det var värst med råttorna. Jag rycker till när hon nämner detta och ser framför mig några feta råttor som sitter och mumsar i sig autografer till en flöjtsonat av Roman. Hon hävdar dock bestämt att de inte kom in i magasinen och min skräckvision kan följaktligen dunsta bort. Vi fortsätter i alla fall på berättelsens om hennes yrkesväg.

– Första tiden var Bo Lundgren överbibliotekarie. Jag var borta ett tag och återkom efter barnafödande och sedan skedde förstatligandet 1979–1980. Det var då Anders Lönn kom in i bilden. Vi fick en övergång till nytt bibliotekssystem (klassificeringssystem) från det hemmasnickrade ”Lellky”². SAB³ kändes konstigt i början. Båda användes parallellt ett tag. Idag är det samma situation med SAB och Dewey. När vi kommer in på Dewey har jag ett och annat att säga! Här svartnar Christinas ögon något men hon går snabbt över till ett annat ämne.

– Anders Cato var praktikant under den här tiden – det var tydligt att den unge mannen skulle bli något stort. Sedan blev jag engagerad i Musikbiblioteks-föreningen – som sekreterare – och det innebar både roliga utlandsresor och ansvar för tidningen [nuv. MB-Nytt]. Anders Lönn gav mig huvudansvaret för katalogisering av musikalier, han trodde på mig. Jag gjorde dock några ”utflykter” [arbetsbyten] till Uppsala (Carolina och Ultuna) då det var jobbigt att pendla från bostadsorten Uppsala till Stockholm. Det var roligt att ”kata” [katalogisera] inom andra ämnen. I Ultuna stötte jag på UDK⁴. Det är ett betydligt mer logiskt klassifikationssystem än Dewey och det gick ganska lätt att bli god vän med. Jag längtade ändå tillbaka till Stockholm och MAB [Musikaliska akademins bibliotek]. Anders Cato hade under tiden försvunnit, till Lund

Katalog från utställningen Svenskt musiktryck på KB som Christina anordnade

och sedan andra ställen. Jag fick åter huvudansvaret för "katning" av musikaler.

1997 blev tjänsten ledig som musikbibliotekarie på KB [Kungliga Biblioteket] efter Stig Berg. Musiken har ingen lång tradition på KB. Stig Berg, för övrigt son till tonsättaren och "hästdoktorn" Natanael Berg, var den förste. Jag sökte lite på skoj och fick jobbet. Jag tyckte det var jätteroligt. Folke Sandgren var min närmsta chef, han var både kulturell, kultiverad och musiker. Thomas Lidman var riksbibliotekarie. Det hela kändes rätt. Det fanns så mycket intressant kunskap i huset. Anders Lönn ringde två gånger och ville att jag skulle komma tillbaka och bli katalogchef men jag svarade att jag har så roligt här så det vill jag inte. Jag kan ångra lite att jag tackade nej, för det blev lite hipp som happ med katalogiseringen på MAB men jag tycker att det skulle vara svårt att "chefa" över mina gamla kollegor. Jag var alltså kvar på KB men ensam. Det var både roligt och lite otäckt. Man behöver någon att bolla med. Jag hade kvar kontakten med Musikbiblioteket och lite grann med Musikbiblioteks-föreningen men det blev allt mindre och mindre. Det var väldigt roligt på KB i början med sedan så kom de snåla tiderna – efter Tomas Lidman kom en annan riksbibliotekarie [Gunnar Sahlin]. Då blev det en hel del snabba beslut, kanske inte alltid så väl genomtänkta och väldigt många blev lite illa behandlade. Han ifrågasatte musiken på KB.

"Hur tänker du då?, frågade jag. KB ska ju ta hand om det svenska trycket, inkl. musiken". Det blev vad man säger "lågt i tak" fastän man alltid talar om att det är högt i tak på KB. Sedan kom det oöverlagda beslutet att gå över till Dewey. Som alla musikbibliotekarier, musikforskare och musikutövare vet är Dewey inte tillämpligt för musik. 2010 skulle man börja och jag försökte men insåg snart att detta inte går. Ska jag sitta själv och gräva ner mig i systemet? Jag vägrade. De får väl avskeda mig eller sätta mig på trygghetsstiftelsen, tänkte jag. Jag använder inte Dewey. Jag har slagit vad om att det försvinner inom fem år om det inte ligger för mycket prestige i det.

“ “ Musiken har ingen lång tradition på KB.

Kunde inte UDK ha fungerat som ett alternativ för musikkatalogisering?

– UDK passar bäst för naturvetenskapen och finns mest i Ryssland och östeuropa. Jag hade gärna sett en utbyggnad av det.

Vi fortsätter med kronologin.

– Nu är det en ny riksbibliotekarie på KB [Gunilla Herdenberg] som kanske vänder på skutan men det är mycket som har farit illa. Min tjänst har mindre musik och jag arbetar 50 % som handskriftsbibliotekarie och får bland annat musik som kommer in i arkiven, till exempel Eric Ericsonsamlingen och Körlingska samlingen som legat sedan 1964 i kartonger – ingenting var gjort! Barnvisor, tonsättningar av svenska kompositörer i original. Jag har skrivit om detta i "Arkiven sjunger"⁵ från 2011. Det gäller att visa upp samlingarna. Efter att man "katat" noter får man föra fram samlingen i tal och skrift, medverka på interna och externa visningar, utställningar (till exempel Konsten i musiken, om hur man sålde noterna med vackra omslag).

Jag undrar lite över vad hon tror om uppdelningen mellan Musik- och

teaterbiblioteket och Kungliga biblioteket, något som är unik för Sverige. Normalt är musiken utanför Sverige en avdelning på landets nationalbibliotek. Kommer det inte att bli så också i Sverige? Christina tror dock inte att så är fallet här.

– MAB är det stora offentliga musikbiblioteket och KB bevarar nationalexemplaret. KB är inget lånebibliotek vilket gör att beståndet är i "mint edition": Det är ingen som kladdar i KB:s ex.! Framtiden är det i alla fall svårt att sja om. KB får pliktleverens och Suecana⁶ köps in men MTB behöver köpa in allt.

Kan du berätta lite om ditt engagemang i IAML?

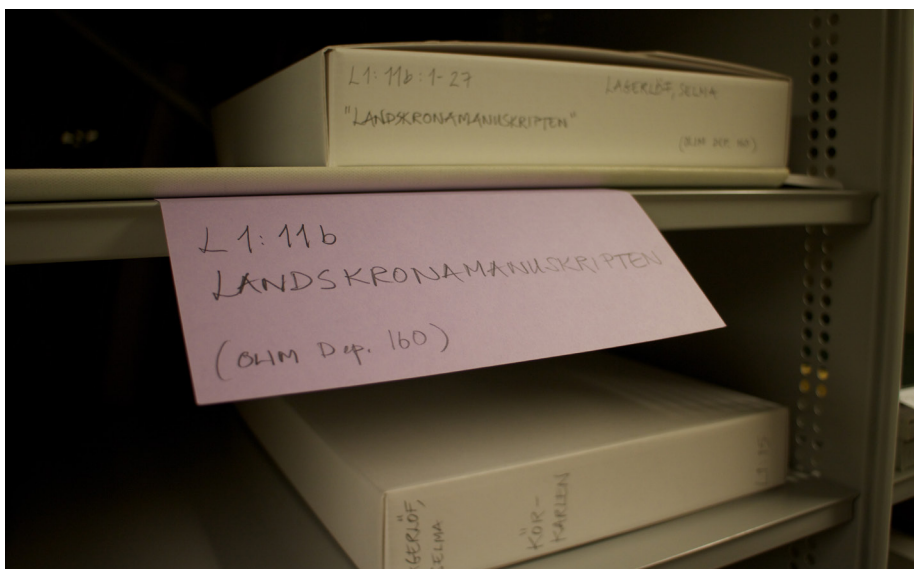
– Anders Cato blev ordförande för "Cataloguing Commission", och jag var sekreterare. Vi höll på med katalogfrågor. Det var väldigt roligt att vara med på de här kongresserna. Det var ett tag sedan nu, dock. Det är snålare tider på KB.

Vi kommer åter in på den rådande situationen på KB.

– Vi blir färre och färre och nu dras min halva in på handskriftsavdelningen. Musikhalvan (katalogisering) tas hand om av Mona Eklund från "Film, musik och spel" (gamla AVM [Audiovisuella Medier]). Det blir ingen ny tjänst efter mig. Det finns många frågetecken kring forskarfrågorna. Vi har en internationellt känd samling med tryckta noter från 1700-talets slut samt gamla samlingen bland det rara materialet, bland annat stämböcker (ligger i RISM) som de [forskarna] känner till. Dessutom finns det tidig musik bland liturgiken och pedagogiskt material samt handskrifter. Det finns mycket musikmaterial!

Då kanske det inte känns riktigt bra att lämna över om det inte finns någon som tar över?

– Det är klart att jag är orolig för framtiden – å forskarnas vägnar. För de kommer naturligtvis att få en betydligt sämre service. Nu, den sista tiden, ska jag ägna mig åt Hans Leygrafs arkiv som nyligen kommit och ordna upp det arkivet. Jag är både bibliotekarie och arkivarie och det är väldigt roligt att vara båda.

Brev från Selma Lagerlöfs Landskronatid. En samling som Christina varit med om att reda ut.

Mycket kommer också att hända när de går över till RDA. Jag hade gärna sett att de hade utlyst tjänsten som musikbibliotekarie externt.

Hur har ni det med digitaliserat material? Jag nämner bland annat hur imponerad jag blivit vid mitt besök på Bayerska statsbiblioteket i München över flera av deras digitaliseringsprojekt. – Det är inte så mycket. Silverbibeln, Suecia Antiqua var jag med på. Det finns inga planer på att digitalisera handskriftssamlingar. Jag gör dock miniposter till de digitaliserade handskrifterna. Jag håller på med det ena och det andra. Alla vi som arbetar på enheten för handskrifter, kartor och bilder deltar i jourtjänstgöringen. Det är mycket lärorikt och roligt att komma i kontakt med forskare och allmänhet som vill ta del av materialet som studeras i Specialläsesalen. Det är fantastiskt kul med handskrifter.

Vad ska du göra nu, efter att du lämnat KB?

– Det är frågan. Jag vet inte exakt. Ibland har jag lust att forska lite men jag har hela livet längtat efter en hund så jag och min man ska skaffa oss en vovve, så småningom efter lite ledighet. Kanske försöka bättra på min usla franska, jag vet inte. Jag kommer att sakna samlingarna. Bara det här att hålla i en

handskrift som den heliga Birgitta har skrivit på svenska eller Erik XIV, min älsklingskung. Vi har så mycket roligt så det är klart att jag skulle vilja gräva ner mig i dem. Jag kanske börjar med att ge mig själv kaffe på sängen i några veckor och sedan får jag se. KB:s pensionärsgrupp finns ju men det tycker jag känns lite läskigt. Å andra sidan ser de ju rätt pigga ut, ja, faktiskt piggare än när de jobbade här... Det är ett väldigt roligt hus att jobba i.

Vilken är den största skillnaden mellan ditt arbete på MAB och KB?

– På MAB var alla generalister inom ett ämne, på KB finns en så otroligt bred kompetens; det är väldigt roligt att prata med alla experter. Det var roligt på olika sätt, kanske lite roligare här... (viskande): Det var visserligen andra tider i början av min tid här, det var roligare. Det är nog så överallt. Det var en annan värld på 80-90-talet. Administrationen idag utökas och de tjänar mycket mer nu än då. Jag tror inte det kommer att svänga så mycket, men förhoppningsvis blir tiderna bättre.

Tack Christina så väldigt mycket för intervjun och lycka till med ditt fortsatta liv utanför KB!

Välkomna till en kurs för musikbibliotekarer i Göteborg 15–16 juni 2017

Kursen arrangeras av Svenska musikbiblioteksföreningen och kommer att äga rum i "Artisten" (Högskolan för scen och musik) och på Humanistiska biblioteket. Kursen vänder sig till alla som arbetar med musik på bibliotek i Sverige. Vi ämnar också bjuda in våra kollegor i de övriga nordiska länderna. Undervisningen kommer att ske på engelska.

Ämnen som kommer tas upp är bland annat: *Issues in sound and video, Music research databases, Critical editions/editing music* med flera. Dessutom får vi presentationer av databaserna RILM och RISM med möjlighet att delta i workshops. På torsdag kväll blir det gemensam middag i biblioteket i Artisten.

Vi har passat på att bjuda in tre välrenommerade föreläsare i anslutning till den stora IAML-kongressen i Riga (18–22 juni). Bonna Boettcher, huvudlärare på kursen, är bibliotekarie och adjungerad professor vid Cornell University i USA. Barbara Dobbs Mackenzie är RILMs President och Editor-in-Chief för standardverket RILM – en internationell bibliografi över alla typer av musikkultur. Jennifer Ward är anställd vid RISMs centralredaktion i Frankfurt. RISM är den internationella databasen över manuskript och tidiga tryck.

1. Nationell datoriserad datorkatalog för universitets- och högskolebibliotek samt en del större folkbibliotek. 2. MAB:s eget klassifikationssystem, uppkallat efter dess upphovsman, överbibliotekarie Åke Lellky. 3. Sveriges Allmänna Biblioteksförening, vars bokstavsbase klassificeringssystem varit dominerande för svenska bibliotek tills alldeles nyligen. 4. Universella DecimalKlassifikationen. 1:a uppl. 1905. Har sitt ursprung i Dewey decimalklassifikation. 5. Arkiven sjunger: nedslag i svensk musikhistoria. Text- och bildredigering: Pontus Reimers. Årsbok för Riksarkivet och landsarkiven, Stockholm 2011. 6. Utländsk litteratur med svensk anknytning. 7. International Association of Music Libraries

Bibliotek och *musik*

||| Anders Cato, specialkonsult på Slots- och Kulturstyrelsen i Köpenhamm (text & foto)

Från konferensen i Roskilde.

Danska Slots- og Kulturstyrelsen (SLKS) hade den 28 november en stor konferens på Rockmuseet i Roskilde om musikens roll på folkbiblioteken i Danmark. Konferensen fungerade som final på en ettårig satsning av SLKS om hur man stärker musikens roll i en förändrad digital verklighet.

Man har haft en projektgrupp igång under året och samlat in massor med material om hur musiken används ute i biblioteksvärlden. Särskilt har man tittat på hur verkligheten för och användandet av musik har förändrats sedan framför allt internet kom in i vår verklighet.

SLKS nationella insats på musikområdet för folkbibliotek

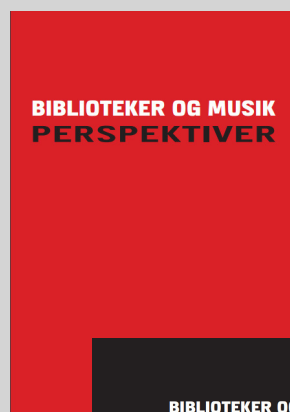
har haft som syfte att inspirera till att utbreda, understödja och vidareutveckla folkbibliotekens musikförmedling i samspel med andra aktörer på området.

Ett resultat av satsningen blev, förutom konferensen, också två publikationer om bibliotek och musik. Den första är en antologi där olika intressenter från bibliotekssamfundet ger sina perspektiv på hur de ser på musikens vikt i dagens samhälle. Den andra publikationen är en exempelsamling med best practice-exempel på hur man kan, eller skulle kunna, arbeta med sitt musikbibliotek. I bägge publikationerna ingår material, förutom från Danmark, också från Västerås stadsbibliotek.

De två publikationerna

- **BIBLIOTEKER OG MUSIK – PERSPEKTIVER** är en antologi om musikens väsen, utbildning, uttrycksformer och den digitala utvecklingen. I denna ingår bidrag från en lång rad skilda aktörer på musikområdet, från folkbibliotek og Det Kongelige Bibliotek till samarbetspartners, forskare och filosofer.
- **BIBLIOTEKER OG MUSIK – INSPIRATIONER** är en exempelkatalog med bidrag av goda idéer och koncept från flera av landets folkbibliotek.

Publikationerna finns att hämta gratis som e-böcker från SLKS' webbplats bit.ly/2jnbv1Z

Brev skickat till Kungliga biblioteket angående ny musikbibliotekarietjänst

Den 25 oktober träffades musikbibliotekarier från olika delar av landet till ett möte på Kungliga biblioteket för att tala om det nationella ansvaret för musikbiblioteksfrågor.

Som nybliven ordförande i Svenska musikbiblioteksförbundet fick jag i uppdrag att framföra en önskan till er i ledningen för Kungliga biblioteket att ni bör prioritera inrättandet av en ny musikbibliotekarietjänst på KB. Vi tycker att det ligger i linje med vad Riksbibliotekarien framförde under Bok & Bibliotek 2016 angående "Vision 2025", då Gunilla Herdenberg betonar hur viktigt det är med personal med specialistkunskap.

Vi föreslår att denna musikbibliotekarie får ett nationellt ansvar för frågor som gäller

- Musikämnesord – att utbilda och sprida kännedom om användandet av ämnesord och genre/formtermer för musik, att föreslå nya ämnesord och bevakat området

- Dewey – att utbilda om Dewey för musik och att föreslå tillämpningar
- RDA – att föreslå tillämpningar och att utbilda när det gäller RDA och andra katalogiseringsfrågor på musikområdet.
- Uniforma titlar/Föredragna titlar – att vara med i gruppen som arbetar med dessa titlar för musiktryck

Vidare föreslår vi följande uppgifter för musikbibliotekarien:

- Att utifrån sin specialistkunskap arbeta med katalogisering av och svara på frågor om både musikhandskrifter och det äldre musiktrycket på Kungliga biblioteket samt att bidra med kunskaper när det är utbildning i katalogisering av äldre tryck
- Att arbeta med de samlade verken med musiktryck som Kungliga biblioteket har och svara på frågor om dem
- Att verka för att innehållet i "Musikplåten" katalogiseras och görs sökbar i vår nationella bibliotekskatalog LIBRIS

- Att lyfta fram det svenska muskarvet
- Att samarbeta med musikbibliotekarier nationellt och internationellt, till exempel vid Musiksamlingen på Det Kongelige Bibliotek i Köpenhamn (www.kb.dk/da/nb/samling/ma/index.html)

Dessutom önskar deltagarna för mötet att Kungliga biblioteket prioriterar att lösa de tekniska problemen som finns med ämnesordsdatabasen och katalogiseringsklienten. Musikkatalogisatorer har ett stort behov av att kunna söka efter musikgenrer och de termerna är inte sökbara i ämnesordsdatabasen. I katalogiseringsklienten fungerar det inte att validera ovan nämnda termer, till exempel 655 7 #a Operor #2 saogf, vilket gör att både katalogisering och undervisning är svårare än nödvändigt.

Vänliga hälsningar,
Lena Nettelbladt
ordförande i Svenska musikbiblioteksförbundet

Nytt år!

**Kom ihåg att betala din medlemsavgift för 2017
300:- för enskilda, 500:- för institutioner och 150:-
för arbetslösa, studerande och veteraner.
Plusgiro 65 21 22-3**

SVENSKA
MUSIKBIBLIOTEKS-
FÖRENINGEN

Inbjudan till den nya nationella Musikgruppen

Är du intresserad av musikbiblioteksarbete? Vill du bli medlem i den nya nationella Musikgruppen?

I oktober träffades några musikbibliotekarier för ett möte på Kungliga biblioteket. Av deltagarna på mötet fick jag som ordförande i Svenska musikbiblioteksförbundet uppdraget att bjuda in dig till att anmäla intresse för att delta i den nya Musikgruppen.

Gruppen är tänkt att vara ett forum för frågor som rör

- ämnesord och genre/formtermer för musik
- katalogisering av musiktryck och ljud

- uniforma titlar ("föredragna titlar" enligt RDA)
- katalogisering av äldre musiktryck och musikhandskrifter
- Deweyfrågor som rör musik
- införandet av den nya katalogiseringsstandarden RDA Resource Description and Access (Resursbeskrivning och åtkomst) och vad det får för påverkan på musikmaterial
- musikens ställning på våra bibliotek
- samarbete nationellt och internationellt om musikbiblioteksfrågor

Den gamla Musikgruppen var en beredningsgrupp i musikfrågor för Svensk Biblioteksförbunds kommittéer för katalogisering och

klassifikation. Gruppen bestod av bibliotekarier från BTJ (Bibliotekstjänst), Kungliga biblioteket, Musik- och teaterbiblioteket, Uppsala UB och folkbibliotek. Gruppens protokoll från 2007 till 2011 finns att läsa på Svenska musikbiblioteksförbundet webbplats, www.smbf.nu. klicka på Musikämnesord och musikgruppen.

Är du intresserad att delta i den nya Musikgruppen? Hör gärna av dig med intresseanmälan till mig på lenna.nettelblatt@uniarts.se

Vänliga hälsningar
Lena Nettelblatt, ordförande
Svenska musikbiblioteksförbundet

Positiva nyheter från Nederländerna

<< SEARCH PAGE			
FULL DISPLAY OF CHECKED ITEMS			
CLEAR SELECTED ITEMS			
Page [1]			
Nos. 1-2 of 2 hits		total number of hits (without max. 400): 2	
☐	RÖNTGEN, AMANDA	Kwartetten, piano, strijkers (3), e kl.L.	193579 muziek Ce [pa]
☐	RÖNTGEN, JULIUS	Zwiegespräche	5790 Breitkopf [pa]

2013 stängdes musikbiblioteket, samlingarna såldes eller lades i malpåse. Kvar av personalen fanns en orkesterbibliotekarie, en körbibliotekarie, en assistent och en bibliotekarie som skulle katalogisera notmaterialen till kören och orkestern. Men nu har staden Hilversum och nederländska radion insett att här finns en guldgruva.

Vid en presskonferens 6 december meddelades det att samlingarna ska få en ny framtid inom Stichting Omroep Muziek genom statliga och lokala pengar. Genom projektet vill man digitalisera så mycket som möjligt och tillgängliggöra det även för allmänheten. Projektet har inte börjat ännu, men man planerar att vara klar 2020. Den uppsagda personalen har fått indikationer på att deras erfarenhet kan komma att behövas!

Delar av samlingarna är sökbara i den databas som funnits på webben i flera år. bit.ly/2kt23PL

Se även www.muziekschatten.nl – där kan ni som behärskar holländska läsa mer om projektet!

Ny på jobbet

||| Gunnel Jönsson, text & foto

I slutet av juni stod det klart att Lisa Österlund – före detta journalist och researcher vid Sveriges Radio, musikvetare och bibliotekarie – var den lyckligt lottade som kunde erbjudas en heltidstjänst som musikbibliotekarie vid SRF Musik & Research, en tjänst som hon tillträdde i slutet av augusti.

Lisa tog sin masterexamen i biblioteks- och informationsvetenskap vid Högskolan i Borås i juni 2015, och tillträdde efter examen en tjänst som gymnasiebibliotekarie på Nacka gymnasium, för att sedan vid årsskiftet 2015/2016 gå vidare till en tjänst som folkbibliotekarie med fokus på programverksamhet, webb, it och sociala medier på Fisksätra bibliotek. Två, som Lisa betonar, väldigt spännande och stimulerande tjänster, men då det stod klart att Sveriges Radio Förvaltnings AB (SRF) i våras återigen hade möjlighet att rekrytera en bibliotekarie för arbete i musikbiblioteket inför hösten 2016, då var Lisa inte sen att skicka in sin ansökan.

“Detta känns helt klart som tjänsten

som jag har utbildat mig för hela livet, jag kan bara inte tänka mig någon mer fantastisk arbetsplats – att få utgå från musik i alla dess former och genrer, och där så många av mina tidigare yrkesroller och erfarenheter kommer till användning. Detta ska bli en fantastisk utmaning”, berättar hon.

Tjänsten handlar om att avlasta bibliotekets båda hårt belastade musikbibliotekarier, Margareta Odenman och Evabritt Selén, och delta i alla de förekommande sysslorna på biblioteket och avdelningen, med inköp och katalogisering av musikkritik och noter, samt att bistå programbolagens producenter med musikresearch. Exempelvis kan detta innebära att svara på allsköns frågor med musikinriktning, samt att leverera underlag i form av faktablad till presen-tatörerna på P2:s morgonprogram, likväl som till tv- och radioproduktioner med musikfokus, som exempelvis “Så ska det låta”, “Musikguiden i P3: Soul”, eller till de längre intervjuerna med musiker och artister som löpande görs i program som “P4 Extra med Lotta Bromé”, eller av Ann-Marie Rauer i programmet “Sverige”, på SVT. En tjänst med bredd!

Lisa är född och uppväxt utanför Lidköping i Västergötland och utbildade sig först till journalist på Journalisthögskolan i Stockholm (1988–1990). Därefter kom musiken emellan och det blev slagverksstudier under första halvan av 1990-talet, bland annat i Paris och på Kulturamas slagverkarlinje och KMI i Stockholm. Parallella musikvetarstudier i Stockholm och Uppsala ledde henne till en praktikplats på SR P2 1996, vilket blev starten på hennes livslånga kärlek till radio, musikradio och radioarbete. Under åren 1996–2000 fick hon möjligheten att programleda och producera ett flertal program – som exempelvis Klingan, Delta, Kalejdoskop och Sväng-

rum, med flera. Hon gjorde även ett flertal egna serier för Jazzradion. Mellan barnledigheterna i början av 2000-talet gjorde Lisa inhopp som programledare för Kalejdoskop, därefter blev det en vända som redigerare inom dagspressen, bland annat på kulturredaktionerna på Svd och DN, för att 2012 återkomma till SR för arbete som researcher på SR P4.

Folkmusik med rötter i andra kulturer än den svenska, i synnerhet latinamerikansk, brasiliansk och (afro)amerikansk musik, samt improvisationsmusik av alla slag är vad Lisa har närmast hjärtat, några av husgudarna är Elis Regina, Astor Piazzolla, Naná Vasconcelos, Celia Cruz, Fela Kuti, Fairouz, Françoise Hardy och Joni Mitchell, för att nämna några. Bevakar löpande vad som händer på den nya svenska jazz-, folk- och populärmusikscenen och har många svenska favoriter: Lina Nyberg, Fredrik Ljungkvist, Mathias Landaus, Sarah Riedel, Goran Kajfes, Johan Berke med många fler.

Hemmavid blir det mest eget piano-spel nuförtiden, Lisas tre barn går alla i Nacka musikklasser, så det kan dock bli en del kö till piano! Men hennes tid att åter ägna sig åt musicerande kommer, menar hon. Just nu är det fullt fokus på att ta in alla delar av den nya tjänsten – och hon njuter för fullt av att vara en del av public services många fantastiska musikproduktioner, inte minst det nära arbetet med Radiosymfonikerna och Radiokören vilket ju är ett av musikbibliotekets huvudsysslor, samt de härliga kollegerna.

“Bättre kolleger finns inte”, utbrister en strålande glad Lisa när jag lämnar musikbiblioteket för den här gången.

Notbibliotek i Sverige

Något om Musikaliska Akademiens första bibliotekarie

Yvonne Kamne, studerande BHS i Borås, klarinettist

På kursen Bok- och bibliotekshistorias föreläsningar och i Fred Lernalers bok *The Story of Libraries* har vi fått lära oss att historiens främsta bibliotekarier ofta inte var utbildade i ämnet, utan drevs av en särskild lust att samla, katalogisera och tillgängliggöra dokument.

Ofta var de visionärer med storstilade planer; som Callimachus som hade ambitionen att katalogisera hela det berömda biblioteket i Alexandria, eller Antonio Panizzi som lät bygga den fantastiska läsesalen i British Museum. Många gånger var de också poeter och författare, exempelvis var Giacomo Casanova och Johann Wolfgang von Goethe båda under långa perioder anställda som bibliotekarier på universitet och hos privatpersoner. När jag läste om detta blev jag nyfiken på hur det förhöll sig med notbiblioteken; var det samma typ av entusiastiska människor som blev bibliotekarier där?

Noter och böcker har en parallell utveckling i historien. På klostren nedtecknade och kopierade munkar både text och musik, och när böckerna fick spridning tack vare Gutenberg, fick noterna det genom italienaren Ottaviano Petrucci. Petrucci var född i Fossombrone 1466, flyttade till Venedig runt 1490 och fick av stadens Doge (hertig) rättigheter att trycka noter 1498. Han utvecklade en teknik med rörliga typer, och tryckte den första polyfona (flerstämmiga) madrigalboken 1501 (*Wikipedia* och

Carl-Allan Moberg *Musikens historia i västerlandet intill 1600*).

Insamlandet av noter skedde i klostren, i kungliga bibliotek och hos rika privatpersoner. Under 1800-talet växte det fram en marknad med stora förlagshus som inte bara tryckte noter utan även hyrde ut material. Exempel på sådana var Musikbibliothek Peters i Leipzig och Civica Biblioteca Musicale Andrea della Corte i Turin (Sohlmans *Musiklexikon*).

Hur såg det då ut i Sverige? Kunde man låna noter här, och när började det i så fall? Det naturliga stället att söka svar på frågor om notbibliotekshistoria i Sverige är på Musik- och teaterbiblioteket i Stockholm. Institutionen verkar i en obruten linje från den gustavianska tiden och förvaltar det stora notarkiv som började samlas in på 1770-talet. Från deras hemsida är det lätt att hitta vidare till artiklar och böcker skrivna i ämnet. Jag fann en hänvisning till en tidningsartikel i *Fontes Artis Musicae*: "*The first hundred years of music librarianship at the Swedish Royal Academy of Music: 1771–1871*" av Mattias Lundberg, och en rapport: "*Musikutbildning och examination vid Kungliga Musikaliska Akademien under 'Pehr Frigel-epoken', 1796–1842*" av Bengt Ahlbeck. De fanns för utlåning på Musik- och Dramatikbiblioteket, respektive Humanistiska biblioteket vid Göteborgs universitet.

Frihetstidens ekonomiska uppsving i

kombination med upplysningens idealiserande av bildning och förnuft ledde till att Gustav III, på uppmaning av en grupp tonsättare, musiker och adelsmän, instiftade Kungliga Musikaliska Akademien 1771. Det fanns sedan länge ett missnöje med bristen på inhemsk musikutbildning; de flesta musiker fick resa utomlands för högre skolning. Johann Helmich Roman (1694–1758), "den svenske musikens fader", som själv förkovrat sig i England, kämpade redan på 1740-talet för en akademi med ett konservatorium som framför allt skulle höja nivån på musikerna i Hovkapellet.

“Musikaliska Akademiens läroverk blev en "plant-skola" för sången i kyrkan och på teatern

Men det skulle dröja trettio år innan tiden var mogen. I Stockholm och Uppsala fanns vid den här tiden ett antal högre ståndssällskap som musicerade tillsammans. De bestod av musiker och adelsmän och besuttna borgare. Det viktigaste var kanske "Utile Dulci", grundat 1767. Musikerna samlade ihop sig under ledning av industrimannen Peter Ahlström och lämnade förslag till riksrådet på stadgar till "En svensk Musikalisk Academie".

Dess uppgift var förutom att "främja tonkonsten och musiklivet" även att

Pehr Frigel. Bild från Riksarkivet.

bygga upp ett bibliotek. Gustav III var dock mest intresserad av opera och att Sverige även på musikområdet skulle vara en stormakt. Han hade inget tålamod med långsiktiga utbildningsplaner utan anställde under hela sin regeringsperiod (1771–1792) utländska konsertmästare och kompositörer till operan. Efter tjugofem år med för lite pengar och otydliga strukturer i akademien anställdes 1797 en sekreterare och tillika bibliotekarie, Pehr Frigel. Det skulle visa sig att han var rätt man på rätt plats.

Pehr Frigel föddes i Kalmar 1750 där hans far var lektor vid gymnasiet. 1756 flyttade familjen till Madesjö, ett par mil utanför Kalmar, där pappa Frigel tillträdde en kyrkoherdetjänst. Pehr utbildades i hemmet, men så från tolv års ålder på gymnasiet i Kalmar, där en omfattande musikutbildning tog fart. Musiklärare och domkyrkoorganist var vid den här tiden *director musices* Hans Björkman. Han var en framstående pedagog, men även skicklig sän-

gare, och han flyttade sedermera till Stockholm för en anställning vid Gustav III:s "Kungliga Svenska Operan" på Stora Bollhuset vid Slottsbacken i gamla stan. Med en sådan inspirerande lärare utvecklades Pehr snabbt. Han studerade violin, orgel och sång, men även musikteori, som han lärde efter David Kellners "*Trogen underrättelse uti generalbasen*" (för övrigt den enda tryckta musikteoretiska bok på svenska innan abbé Voglers berömda klaverskola från 1798), och lille Pehr komponerade snart små stycken. Hemma i Madesjö fick han utlopp för sin kreativitet i kyrkan, där många av hans kompositioner framfördes, men även i hemmet där han musicerade tillsammans med sin familj.

1770 reste han till Uppsala för studier vid universitetet. 1776 promoverades han, och ämnet för hans doktorsavhandling var sagogestalter från nordisk vikingatid. Efter detta flyttade han till Stockholm och återupptog musikstudierna. Han blev vän med sin lärare Joseph Martin Kraus (1756–1792), och Frigel

komponerade bland annat tre symfonier och en kantat som framfördes av sällskapet *Utile Dulci*, där både Kraus och Frigel var medlemmar. 1778 blev han invald i Kungliga Musikaliska Akademien, men det var inte förrän 1796 som hans stora gärning tog sin början.

Akademien hade alltså som tidigare antytt flera problem. Det var svårt att rekrytera både elever och lärare, det fanns inga tydliga mål med verksamheten, och en brist på organisation gjorde det löpande arbetet besvärligt. En lärares avhopp var särdeles smärtsamt, nämligen hovsångaren Christoffer Karsten. Han slutade då akademien inte lyckats förse honom med några elever. Pehr Frigel fick i uppdrag att kommentera Karstens avhopp. Det gjordes i en promemoria där han resonerade kring vad som var angelägnast i undervisningen och där förslag lades fram till radikala förändringar av verksamheten. Frigel bidrog med en entusiasm och aktivitet som hos ledamöterna varade långt in på det nya seklet. Han talade om ett läroverk "till nytta för allmänheten" och framhöll det onödiga i att hela tiden utse nya ledamöter till akademien och tyckte att det för tillfället räckte med antalet "röster och instrumentspelare" i hovkapellet. I stället skulle verksamheten byggas underifrån; det viktigaste för Musikaliska Akademiens läroverk blev att vara en "plantskola" för sången i kyrkan och på teatern. Han föreslog en "Principskola för Sången" som skulle erbjuda begåvade gossar gratis undervisning. Även flickor fick ansöka. Tillika skulle grunderna i harmonilära och komposition läras ut. Frigel såg också gärna att ungdomarna efter sina lektioner studerade litteratur och musik ur det "vackra bibliotek hon med anseelig kostnad sig förvärvat".

Styrelsen beslutade att förslaget skulle cirkulera mellan några ledamöter, namnkunnigast kanske Olof Åhlström, tonsättare och organist i Jacobs kyrka, och Johan Wikmansson, dito i Storkyrkan. Bägge godkände förslagen och under våren 1797 fattades viktiga beslut. Johan Wikmansson blev teorilärare, och sångmästaren på operan Carl Fredrik Hallberg, blev ny sånglärare. Man annonserade i tidningar om ansökningar

till skolan. Ledamöterna ombads betala en avgift för att bygga upp ett kapital och kunna erbjuda prisjetoner (stipendier) till särskilt begåvade elever, och man köpte in flera böcker och musikalier och tog ett antal prenumerationer, bland annat på abbé Voglers klaverskola. En instrumentmakare tillkallades för att renovera och stämma akademiens instrument, och flera ledamöter skänkte notsamlingar till biblioteket. Kort sagt, en otrolig aktivitet utbröt, och i november utnämndes Pehr Frigel till sekreterare och bibliotekarie, en tjänst han hade i över fyrtio år.

1798 fick Frigel i uppdrag att inventera och katalogisera biblioteket, ett arbete som presenterades 1806. Katalogen följer en systematisk alfabetisk ordning där musikk litteratur, vokal- och instrumentalmusik presenteras i tre band. I katalogen kan man se vilka delar en volym har (antal stämmor), tonsättare/författare i bokstavsordning och hur volymen ser ut; storlek, typ av band. Men också var den finns att hitta – i benämningar som ”högra skåpet öfver hyllan”. Bristen på utrymme för den stadigt växande samlingen var Frigels största problem, han beklagade sig över att få stapla böcker och även att behöva dubbelutnyttja hyllorna och ställa stora band innanför de mindre. Som ett tecken på uppskattning för katalogen fick Frigel mottaga 50 riksdaler av konungen, trots en ansträngd statsbudget i och med kriget mot Ryssland.

Varje år spenderade akademien 40–50 riksdaler för inköp av böcker och noter. Det var ungefär fem procent av hela budgeten. Ibland köpte man in för betydligt mer, vid dödsboförsäljningar och auktioner till exempel. Det framgår också från listor att inköpen var ganska jämnt fördelade mellan böcker och musik. Det verkar ha varit en något otydlig linje mellan akademiens samling och Frigels egen, inte på nåt otillbörligt

sätt, snarare att hans egna böcker och volymer hamnade på biblioteket och inte tvärtom. Exempelvis fick Frigel i gåva originalmanuskriptet till Joseph Haydns symfoni nr. 49, ”La Passione” – den deponerade han direkt i biblioteket. Frigel och hans efterträdare Erik Drake hade många personliga kontakter med tonsättare i Europa som blev invalda i akademien efter att de hade donerat sin musik. Luigi Cherubini, William Horsley och Ferdinand Ries var några.

I biblioteket arbetade åtminstone två kopister, främst med att kopiera ur befintliga partiturer för utlån av stämmor, men även att för bibliotekets räkning kopiera partiturer innan originalen inköptes. Från 1797 bestämdes att ledamöterna en dag

“ Han beklagade sig över att få stapla böcker och även att behöva dubbelutnyttja hyllorna och ställa stora band innanför de mindre

i veckan kunde låna fritt ur samlingarna, och 1809 blev det tillåtet för elever att själva kopiera för studier mot en liten avgift. Två dokument finns kvar där man kan studera utlåningsstatistik, ”*Annotationer öfver lån af böcker och musikalier 1797–1830*”, och Frigels efterträdare Erik Drakes kronologiska lista över utlån 1830–49. Här kan man se att ledamöterna var flitiga låntagare men att det varierade hur länge man fick ha materialet hemma. Ibland kunde saker vara borta i flera år – då låg det en revers på hyllan där boken skulle stå med namn på låntagaren. Även akademiens musikinstrument gick att låna; Pehr Frigel själv lånade en flygel i 28 år. En liten svårighet med att tyda dessa register är att man inte med säkerhet kan fastställa om uttrycket ”utlånt af” syftar

på låntagaren eller bibliotekspersonalen, då dessa själva var idoga låntagare. Från och med 1841 formaliserades proceduren i och med att låntagaren fick signera lånen i ett speciellt register. Då hade också öppettiderna utökats och även fjärrlån tilläts, dock var du tvungen att ta dig till Stockholm och själv hämta notmaterialet. Från 1849 var biblioteket öppet för allmänheten, vilket det är än idag.

För Frigel var det naturligt att utöver ren materialvård även skriva kommentarer till olika verk. Förmodligen för att underlätta vid sökning efter musik, men även för att försöka få viss musik mer uthyrd och spelad. För oss känns det kanske lite märkligt att läsa hans kommentarer, han tycker att en Sinfonia i C av Franz Xaver Richter är ”en ganska god sinfonia” medan en i F är ”en ganska original och karaktärsfull sinfonia”. Ännu mer märkligt blir det när Frigel ”förbättrar” en symfoni av Johann Baptist Vanhal genom att orkestrera om den och dessutom själv skriva och lägga till en menuettsats. Många av Frigels notationer har dock visat sig värdefulla i musikhistorisk forskning, framför allt de om hans vän Joseph Martin Kraus.

Vid sidan av bibliotekarieuppgifterna var både Frigel och Drake författare av flera musikteoretiska verk, både kontrapunktläroböcker och allmän musikteori. De översatte även en stor mängd litteratur till svenska från framför allt tyska. Man kan konstatera att under Frigels och Drakes tid utvecklades akademiens bibliotek till att bli extraordinärt, särskilt i jämförelse med andra nordeuropeiska liknande bibliotek. Samlingarna var stora och de hanterades sofistikerat efter den tidens mått. Så nog verkar det vara så att fenomenet med enskilda, entusiastiska bibliotekarier som gör skillnad även gäller på notbiblioteksfronten.

Litteraturlista

Ahlbeck, Bengt (1994) *”Musikutbildning och examination vid Kungl. Musikaliska Akademien under ”Pehr Frigel-epoken”: 1796–1842*”. Institutionen för kultur och humaniora Härnösand Mitthögskolan
 Dart, Thurston (1954) *Musikalisk praxis, från senmedeltid till wienklassicism*. s. 146 - 154.

Natur och Kultur Stockholm
 Lerner, Fred (2009) *The Story of Libraries. From the Invention of Writing to the Computer Age. (2nd. edition)* The Continuum International Publishing Group Inc.
 Ling, Jan (1983) *Europas musikhistoria -1730*. s. 284 - 290. Esselte Studium

Lundberg, Mattias (2010) *”Music Librarianship at the Swedish Royal Academy of Music: 1771 - 1871*”. Fontes Artes Musicae
 Moberg, Carl-Allan (1973) *Musikens historia i västerlandet intill 1600*. s. 546 - 548, 700. Natur och Kultur Stockholm

Nytt på autografmarknaden

||| Tobias Danielsson, text

Detalj ur Mahlers 2:a symfoni

Visst kan musiknoter ibland betraktas som ovärderliga, inte minst när man tänker på musiken den representerar. Ibland kan de också betraktas som värdefulla papper ur ett rent geschäftsperspektiv, mer jämförbara med aktier och obligationer på penningmarknaden.

Det vet inte minst Stiftelsen Musik- kulturens Främjande i Stockholm då de för ett antal år sedan fick sälja en av de originalkompositioner i autograf som Rudolf Nydahl samlat på, detta för att överhuvudtaget kunna fortsätta med sin verksamhet. Denna "räddnings- autograf" var scherzot ur Beethovens stråkkvartett op. 127 i Ess-dur som nu alla kan ta del av digitalt i amerikanska Library of Congress katalog.

Samme Rudolf Nydahl, den före detta kaptenen och vinhandlaren som ägnade sitt liv åt att resa och köpa in musikmanuskript samt allt möjligt annat kopplat till hans passion (däribland flöjtur), hade faktiskt möjligheten att köpa in autografer av Mahlersymfonier. Mahlers musik var dock inte riktigt Nydahls "cup of tea" – den ansågs i allmänhet som ganska kuriös innan

"genombrottet" på 60- och 70-talet – och det blev därmed inget mer med den affären. Detta är kanske något man på Nydahlstiftelsen idag beklagar då ju Mahlers musik har blivit mäktigt populär, vilket lett till att även penningvärdet för hans autografer har stigit, likt en rymdraket mot stratosfären. I slutet av november 2016 nåddes det som hittills är "all-time-high" för utauktionerade musiktryck. Autografen till Mahlers

“ “ I slutet av november 2016 nåddes det som hittills är "all-time-high" för utauktionerade musiktryck.

andra symfoni, den så kallade Uppståndelsesympfonin, såldes då på Sotheby's i London för 4 546 500 pund (enligt dagens Forexnotering 52 953 085 SEK). Den summan hade räckt till åtskilliga arbetstimmar på Stiftelsen Musikkulturens Främjande men, ifall det kniper, har man ju alltid några fina autografer av Mozart och Chopin att kränga på notmarknaden. Vi får hoppas att de slipper.

Intressant att notera är att den förra ägaren till Mahlerpartituret var lite av en parallell till Rudolf Nydahl. Gilbert Kaplan, som gick bort i januari 2016, var en amerikansk affärsman och finanspublicist som sedermera sålde sin tidskrift för ett digert belopp. Detta gjorde honom självförsörjande för mer än en livstid och på den (enda) som återstod efter hans "avhopp" i början av 80-talet skulle han helhjärtat ägna åt sin passion – musiken; Mahlers i

allmänhet och Mahlers 2:a symfoni i synnerhet. Just detta verk hade han hört framföras i New York 1965 under Leopold Stokowsky och denna händelse förändrades också hans liv i grunden: "I walked into that hall one person and I walked out a different person" berättade han i en intervju för brittiska The Guardian. För Kaplans del räckte det dock inte med att äga en musikautograf, detta gjorde han ju redan och med utgångspunkt från denna publicerat en faksimilutgåva. Nej, verket skulle ju även klinga såsom tonsättaren hade avsett och då fanns det ju inget annat att göra än att lära sig att dirigera en orkester och framföra verket. Sagt och gjort, Kaplan tog lektioner i diriger-

Mahlerkarikatyr

ing, hyrde Avery Fischer Hall i New York inklusive orkester samt publik och framförde sin väl instuderade version av Mahlers tvåa ffg 1982. Det blev mer än 100 framföranden av verket med 50-talet orkestrar världen runt. En kulmen kan nog inspelningen med Gustav Mahlers gamla orkester, Wiens Filharmoniker, kallas, utgiven på Deutsche Grammophon. Förutom att framföra sitt älsklingsverk grundade han även en stiftelse som skulle stödja forskning och väcka intresse kring fenomenet Mahler. Huruvida den nuvarande ägaren av Mahlerautografen är intresserad av musikkulturens främjande är mig obekant men nu är den i alla fall i henoms ägo.

Summary in English

In this issue of Musikbiblioteksnytt:

- An article about the first librarian at the Academy of Music written by Yvonne Kamne, a clarinetist, who is now studying to music librarian in Borås.
- New position: introduces Lisa Österlund as a new music librarian at the music library at the radio.
- An interview with Christina Koch describes how work is constantly changing during a career.
- News from home and abroad - Denmark and The Netherlands